

פרוטוקול מס' 24/ג'

מישיבת ועדת הכלכלה
ירושלים, יום ג', כב' בסיון תשי"ח - 10.6.1958, שעה 11.00.

רשמה מ.י.

ג כ ח ו :

- ב. אבניאל - היו"ר
- ב. אזניה
- ע. איכילוב
- מ. אולמרט
- י. אלמוגי
- ש. בז'רנו
- י. ניצני
- ש. שורש
- ג. שוקן

פ. פלכסר - מזכיר הוועדה

מוזמנים :

שר החקלאות ק. לוז
מר צ. נוימן - משרד החקלאות
ד"ר א. יודין - משרד המשפטים

מר דובדבני
מר קריב
מר קנטור

חברת "מקורות"

סדר-היום :

הזק המים, תשי"ח - 1958.

היו"ר ב. אבניאל :

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הוועדה.

כזכור לכם, זוהי הישיבה שלפני האחרונה שבה מליאת הוועדה דגה בשאלה זו. לאחר מכן בעביר את הענין לוועדת המשנה שתצטרך להתחיל לטחון את כל הבעיה הזו.

אני מקדם בברכה את נציגי חברת "מקורות", מר דובדבני, המנהל הכללי של החברה, ומר קריב, חבר ההנהלה.

בתחילת ימיך בשאלות, ללא כל הקדמות.

ברצוני לדעת מהו היקף פעולותיה של חברת "מקורות" בשטח המים כיום. מהו ההיקף במובן כמותי ובמובן כספי?

(ב) את מי היא משמשת וכיצד מתחלק השירות שהיא נותנת, לאזורים ולגופים?

(ג) מה הם התנאים שלפיהם היא נותנת באזורים השונים ובגופים השונים את השירות שלה?

ד) מה מספר העובדים של חברת "מקורות"?
כיצד נתקבלו העובדים ב"מקורות" עד כה, לפי הסוגים והדרגות השונות?

ה) מהו ההון המושקע ב"מקורות", כיצד ומי השקיע את ההון הזה, באיזה סכומים ובאיזה אחוזים?

ו) מהי הבעלות של "מקורות", כיצד היא מורכבת, באיזה אחוזים, ובאופן נומינלי מי הם היושבים והמנהלים?

ז) כיצד רואה "מקורות" את אפשרות שילובה ופעילותה בתוך החוק החדש? האם "מקורות" מוכנה או תראה בעין יפה העברתה לבעלות המדינה?

אבי מבקש שהתשובות תהיינה קונקרסיות ביותר, לא סתמיות ולא כוללות.

ש. שורש:
שאלתי הראשונה היא מה הם התנאים לאספקת מים של "מקורות" לצרכנים? האם בכל מקרה יש אפשרות לכל אחד ואחד להתחבר לאספקת המים, ומה המחיר שהאיש צריך לשלם עבור זכויות מים שהוא רוכש לו.

שמענו פה מהמועצה המקומית של פרדס-חנה שהם רכשו זכויות מים, וכעבור כמה זמן כאילו ביטלו את הזכויות ותבעו מהם לרכוש זכויות מחדש. הייתי רוצה להבין אם רכישת זכויות זהו דבר תמידי או זמני, או שיש שתי אפשרויות של רכישת זכויות: כדבר של קבע או רכישת זכויות לפרק זמן ארעי.

שאלתי השנייה בוגעת למדיניות של קביעת מחירי המים לפי האזורים השונים. לפי מה נקבעים מחירי המים ומה הם היסודות של הקלוקולציה לקביעת מחירי המים השונים, לפי אזורי אספקת המים השונים.

מה הם השיקולים של "מקורות" בהחלטותיה ללכת לפיתוח אזורי מים שונים? האם הגישה שלה היא רק מתוך שיקול עסקי, או שהדבר הזה גם מלווה את ההחלטות של המוסדות המיישבים של המדינה, לצרכי פיתוח.

מר דובדבני:
חברת "מקורות" קיימת זו השנה העשרים-ואחת. היא התחילה את עבודתה לאחר שנתגלה שפרשת המים הקלים הולכת ותסה, כלומר לאחר שנתברר שצריך להתחיל לחפש מים במעמקים ולהוביל אותם למרחקים.

המפעל הראשון של "מקורות" היה מפעל גוש הקישון. נדמה לי שבמשך עשרים השנה האלה פעולתה של "מקורות" התבטאה בזה שהיא היתה הזרוע המבצעת בפיתוח המים בארץ, לא באזורים הקלים, אלא בעיקר באזורים הכבדים והרחוקים. ואם את המפעל הראשון של הקישון הובילו למרחק של 20-22 קילומטר, הרי המפעל השני של הירקון, בו כבר מדובר על הובלת מים למרחקים של 106 ק"מ, מהירקון עד נירים. אין אלה מים ששואבים אותם בקלות, אלא מים ששואבים אותם שלוש פעמים בדרך.

אנו עומדים כעת במפעל הגדול והקובע בפיתוח ההתיישבות בארץ ולביטוסה, הובלת מי הירדן לנגב.

לגבי היקף "מקורות" כיום, ברצוני להגיד זאת במספרים עגולים. כיום מושקעים ב"מקורות" כ-170 מיליון לירות, שמהם כ-100 מיליון לירות מהאוצר, 50 מיליון לירות מהסוכנות היהודית ו-20 מיליון לירות - זכויות המים של מסקי ההתיישבות העובדת ב-95%-96%, קצת מים עירוניים.

"מקורות" התחילה באספקת קצת למעלה ממיליון קוב מטר מים לשנה. בשנה שעברה סיפקנו 300 מיליון קוב; השנה, לפי

התכנית, אנחנו חייבים לספק 366 מיליון קוב מטר מים, מלבד המים שנצטרך כנראה בסוף העונה לספק לעיריית תל-אביב וגוש דן.

ההכנסה ממים בשנה שעברה היתה כ-14 מיליון לירות. אנחנו משערים שהשנה תהיה ההכנסה כ-17 מיליון לירות. המחיר הממוצע השנה הוא 47 פר"ג; הוא מתחיל מ-28 פר"ג לקוב לפרדס-חנה, ועולה ל-180 פר"ג לירושלים, ולמחיר עוד יותר גבוה למשקי הר-הנגב.

את מי משמשת "מקורות"? היא משמשת 98% של ההתיישבות החדשה; היא משמשת את חיפה כולה וירושלים כולה, את רוב ישובי העולים החדשים. אין היא משמשת כמעט את כל הישוב הוותיק, מזכרון-יעקב עד גדרה. לישובים באזור זה יש מפעלי מים עצמאיים. בקשר עם ענין ההמלצה היא תצטרך לצערנו הרב לשמש גם את הישובים האלה.

מה הם התנאים שלפיהם נותנת "מקורות" את המים? "מקורות" כחברה כלכלית צריכה למכור את המים כפי שהם עולים לה. אולם לא ניתן לה לעשות את הדבר הזה, היות ואת מחיר המים בארץ קובעת ממשלת ישראל, משרד החקלאות, ואין אנו חופשיים לקבוע את המחירים כפי שהמים עולים לנו. אולי הגיוני היה ליצור גם איזה שהוא אופטימום. אני מניח שאתם יודעים את הערך המשקי של המים בייצור החקלאי, ומשום כך תבינו מדוע אין הדבר הזה פשוט.

בשנה שעברה, כדי לאזן את ההוצאות וההכנסות של משק המים, קיבלה "מקורות" סובסידיה מהממשלה בסכום של 1.5 מיליון לירות. השנה אנחנו תובעים סובסידיה של 1.25 מיליון לירות. זוהי סובסידיה כוללת. הסוכנות כמעט ואינה נותנת סובסידיות. "מקורות" לא קיבלה כל סובסידיות ממקורות אחרים.

אנחנו מחשבים את מחיר המים לפי הבלאי, אבל לפי הערך ההיסטורי ולא הריאלי. זוהי אחת הבעיות העומדות בפני חברת "מקורות", כיצד לחשב את הבלאי. בעיה זו תידון בקרוב יחד עם הממשלה. לעת עתה, למען לא לייקר את המים, אנחנו מחשבים את הבלאי לפי הערך ההיסטורי. אנחנו מחשבים את מחיר המים לפי ריבית של אזורי מים זולים מאד, מכסימום 6%, ברוב האזורים 3.5%. 100 מיליון לירות שניתנו על-ידי הממשלה עד היום ניתנו בתנאים של 50% כמניות ו-50% כהלוואה ל-20 שנה ב-3.5% ריבית, ולפי אותה הריבית אנחנו מחשבים את מחיר המים.

כל מתיישב, במידה והוא מתקשר עם "מקורות", הוא חייב להשתתף בזכויות מים. כאשר המים היו זולים, כאשר יחידת מים (1000 קוב מטר מים) עלתה 60 לירות, אפשר היה לדבר על כך שהמתיישב ישתתף ב-50%. אבל היום אנחנו מגיעים ליחידות מים של 500, והבוקר ישבנו על בעיית ייצור יחידת מים לאזור אחד ששם היא תעלה ל-840. כעת הגבלנו את זה במכסימום של 125 לירות ליחידת מים בחקלאות.

אינני יכול להגיד בדיוק מהו מספר העובדים ב"מקורות", אולם בקירוב אני יכול לומר זאת. ב"מקורות" יש קרוב ל-2000 עובדים קבועים. היא מעסיקה עוד כ-2000 עובדים על-ידי קבלנים ועל-ידי תעסוקה במפעלי תעשייה. כל העובדים מאורגנים בהסתדרות העובדים, ופועלים מתקבלים לעבודה על-ידי לשכת העבודה.

הבעלות על חברת "מקורות" היא שליש לממשלת ישראל, שליש לסוכנות היהודית ושליש לחברת העובדים. מועצת המנהלים של "מקורות" מורכבת מ-21 איש, 7 נציגי הממשלה, 7 נציגי הסוכנות והקרן הקיימת, 7 נציגי חברת העובדים. במועצת המנהלים יש 9 חברים, 3 באי-כוח המדינה, 3 באי-כוח המוסדות הלאומיים ו-3 מחברת העובדים.

אינני יכול לחוות דעה מה דעתה של "מקורות" בענין העברתה לבעלות הממשלה. דעתי אינה מענינת אתכם. על כך יחליטו הגורמים המעוניינים בענין זה. התנהל מאבק גדול בכנסת, ומאז ועד היום לא נתחדש דבר ואין טעם לחזור לזה.

מהי מדיניות הפיתוח שלנו? תכנית הפיתוח אינה נקבעת על-ידי "מקורות". היא נקבעת על-ידי שלושת הגורמים שהם אחראים לענין אספקת המים: משרד החקלאות, המחלקה להתיישבות, ובטידה מסויימת גם "מקורות".

תכנית הפיתוח מותאמת לצרכי ההתיישבות או למצבים מיוחדים שנוצרים מפעם לפעם או לגידול התצרוכת המים. לרוב, לפני הגשת תקציב הפיתוח של החברה, מתקיימים דיונים בהנהלה, אחר כך מתקיימים בירורים במועצת המנהלים, הם עוברים לאישור משרד החקלאות. למרות ההיקף הגדול של משק המים בשנים האחרונות, אנחנו עדיין לא מדביקים את הצרכים במים ובפיתוח. אם אומר לכם מה הדבר שאנחנו עושים השנה, תבינו את הענין.

השנה נתבענו, כנאמן הממשלה, לבצע את מפעל אספקת המים להר-הנגב. זהו המפעל המרכזי של השנה, כלומר הוא יבטיח את אספקת המים לדימונה, מצפה-רמון וכל הישובים שיהיו באזור זה. זהו מפעל שיבוצע במשך שנתיים. השנה יושקעו בו כ-10 מיליון לירות, ובשנה הבאה עוד כ-10-12 מיליון. בשנה הקרובה צריך המפעל הזה לתת כ-10 מיליון קוב מטר מים, יבטיח קצת תוספת מים לשלושת הישובים החקלאיים הנמצאים באזור ההוא, רביבים, משאבי-שדה ושדה-בוקר, שמקבלים כמויות קטנות מאד. רביבים תגיע לאחר ביצוע התכנית הזו ל-2500-3000 קוב מטר מים ליום, אולם קו המים הזה מכוון בעיקר לדימונה, להבטיח לה כ-15,000 קוב מטר מים, וכן להבטיח מים לישוב החדש שיקום במצפה-רמון. במשך הזמן יש תכנית להקים עוד ישוב עירוני בסביבה בין משאבי-שדה לניצנה. זהו קו מים שיצטרך לספק מים לשלוש ההיאחזויות שבאזור ההוא, קציעות, שיזף ואשלים.

המפעל השני שאנו רואים אותו השנה כמפעל מרכזי הוא ענין אספקת מים לגוש דן. אני מניח ששמעתם על כך שהמלחת המים בגוש דן הולכת ומתפשטת. ועל-ידי כך שאנחנו עד עכשיו לא ניהלנו מדיניות מים רציונאלית, חיפשנו מים זולים מאד, משום שלא היה עד עכשיו חוק מים - אנחנו השחתנו בין 30 ל-40 מיליון קוב בגוש דן, ומי יודע כמה שנים תעבורנה עד שהם יחזרו. כל 1.5 מיליון קוב מים שאנחנו מאבדים, פירושו פחות ישוב חקלאי אחד בנגב.

כרגע אנחנו נדרשים לבצע באופן דחוף מפעל מים לעמק-חפר. גם אנשי עמק-חפר חיפשו מים זולים ושאונו יותר מהמותר, וכרגע אנחנו מוכרחים באופן דחוף לבצע את מפעל אספקת המים לעמק-חפר, ועל-ידי זה להציל כמות לא קטנה, 22 מיליון קוב.

בשנה שעברה נדרשנו באופן דחוף להעביר קו מים לגליל המערבי, בסביבות עכו. יש שם ישובים חדשים, שבי-ציון ובוסתן הגליל, שבהם המים הומלחו עד כדי כך שאפילו הפרות לא רצו לשתות אותם.

כרגע עומדת בכל חומרתה בעיית המלחת המים באזור חדרה. גם המים ביגור המליחו וגם ברמת-יוחנן. שם היה הכרח להפסיק שאיבה מכמה בארות. הנה לכם דבר שאין ברירה אלא לעשותו באופן דחוף.

השנה סיימנו או הבאנו לשלב מסויים מפעל אזורי חשוב, זה ענין אגם זוהר, והבטחנו השקאה לחבל לכיש. אני מוכרח להגיד שבמקום בשנתיים ביצענו בשנה אחת את אגם זוהר. השנה אנחנו יכולים לשבת בשקט ולראות איך האזור הזה הופך לאזור פורח וירוק בחלק עזוב זה של מדינתנו הקטנה.

יחד עם זאת יש גם השלמות. אין מקום שהגיע לשיא ההשקאה. ישנם אזורי שלמים שטרם השלמנו בהם את אספקת המים. השנה השלמנו את אספקת המים לירושלים ולפרוזור ירושלים. מותר להגיד שבשנה שעברה ירושלים כמעט ולא סבלה מחוסר מים. אני רוצה לקוות שגם השנה היא לא תסבול. אם כי המים בירושלים מתייקרים, הרי צריכתם עולה.

השנה אנחנו מתחילים באופן רציני במפעל

הירדן.

עברו עלינו שנים שאנחנו קידמנו במים את התפתחות המסק. כעת אנחנו מתקרבים לתקופה שספק אם נוכל לספק את התקדמות המסק במים ולהיפך. ואם במינימום הזמן העומד לרשותנו, תקופה של חמש שנים - יש מי שמאמין שארבע שנים מספיקות - לא נבצע את קו הירדן, נעמוד בפני בעיות חמורות מאד באספקת מים. עד הנה אנחנו ידענו אספקת מים לחקלאות ולישובים עירוניים. אם מקורות מספק השנה 360 או 370 מיליון קוב - זה יהיה כ-85% לחקלאות ו-15% לצריכה עירונית. אולם כבר בשנה שעברה, ועוד יותר השנה, צרכי התעשייה הופכים לגורם רציני מאד בתצרוכת המים, ומשנה לשנה התעשייה, כגורם בתצרוכת המים, תלך ותעלה. למשל, בית-החרושת לצייר בחדרה. לעת עתה יש לו מפעל עצמי, אולם אם הוא יקבל מים ממקורות, הוא יהיה זקוק ל-3.5-3 מיליון קוב מים. יש כרגע אשדוד-ים, אשקלון, באר-שבע, כל קו הדר הנגב מכוון לא רק להבטיח אספקה לישובים העירוניים. יש שם כמה תכניות של פיתוח מחצבים, שידרשו תוספת מים.

אשר לזכויות המים - הן קבועות. מסק שמתקשר לזכויות מים, זה לכל זמן קיומו. אין דבר כזה שהיום אפשר לתת זכויות מים ומחר לקחת אותן, פרט למקרים יוצאים מן הכלל. אם באיזה מקום יש עודף של מים, אנחנו מוכנים למכור מים זמניים לשנה שנתיים. השנה עשינו זאת באזור לוד.

בדרך כלל אנחנו מתקשרים בזכויות מים באופן קבוע, וברור לכל מתיישב שאם הוא מקבל זכויות מים, זה לנצח. יכול להיות שתנאי זכויות המים ישתנו, כי בינתיים יש מסק שקיבל זכויות מים בתנאים זולים, שילם את הבלאי בתנאים זולים, צריך לחדש את המסק, ייתכן שמדי פעם יהיה צורך באיזון תוספת לזכויות מים. לעת עתה צדמה לי, מלבד מקרה אחד, אנחנו רואים את ענין זכויות המים בדבר קבוע.

היו"ר ב. אבניאל: דומני שאתם חולשים על אחוזים ניכרים ממי המדינה. כיצד רואים אתם את השתלבותכם בחוק החדש? מהו אחוז המים שמקורות חולשת עליו?

מר דובדבני: שלישי. החוק הזה יחול עלינו כמו על כל מפעלי המים בארץ. איננו יוצאים מן הכלל. כעת אנחנו צריכים לקבל רשיון על כל באר שצריכים לקדוח. כל חוק נדידת מים חל עלינו בדיוק כמו על כל אחד אחר.

קביעת מחיר המים תיעשה על-ידי הממשלה באופן חוקי; אינני יודע איך זה נעשה עד עכשיו.

ש. שורש: האם אמת היא שבמשך כמה שנים הפרופורציה ב"מקורות" תשתנה, והיא תספק שני-שליש מצריכת המים בארץ?

מר דובדבני: לצערי אני פוחד שלא נגיע לשני-שליש, כי אין כל כך הרבה מים. היום מיוצלים 1,200 מיליון קוב מטר מים, מזה יש למקורות כ-400 מיליון קוב. אם יתווספו 700 מיליון קוב, כלומר יהיו 1,900 מיליון קוב מטר מים, יהיה חלק גם לכמה מפעלים מקומיים, כך שאני מתאר לי שבסופו של דבר הלוואי ומקורות תגיע ל-50%.

היו"ר ב. אבניאל : מהו המחזור הכספי לשנה?

מר דובדבני : קרוב ל-60 מיליון לירות.

אנחנו מביחים ש"מקורות" תבצע השנה מפעלי מים ב-34 מיליון לירות; היא תבצע עבודות קווי דלק ב-10 מיליון לירות, ובערך 17-18 מיליון לירות בעד מים. יחד זה כ-60 מיליון.

בענין פרדס-חנה יענה מר קריב.

מר קריב : ברצוני להוסיף כמה מלים על ענין הזכויות. באופן עקרוני כל התקשרות עם "מקורות" לפי החוזה היא לנצח. כאשר אומרים מים זמניים, אלה הם מים זמניים לא משום ש"מקורות" קובעת כך, אלא היום הממשלה קובעת על-ידי המוסדות השונים מי צריך לקבל את המים. ולכן בפירוש צו ציין במשבצת מסויימת או במקום מסויימים שהמים האלה הם זמניים עד שיעלה ישוב חדש או עד שתמצע התכנית הסופית כפי שהיא מתוכננת על-ידי הממשלה. אלה הם מים זמניים, היות ואנחנו לא יכולים להתחייב לספק את המים האלה באופן קבוע.

אולם ל"מקורות" יש גם היסטוריה מסויימת. בסוף שנת 1949 הועבר למקורות מפעל חברת המים של "אי.פי.סי", יחד עם הזכויות והחובות. במפעל הזה קיבלו כ-60 פאדסונים, שאחר כך התאגדו לאגודות שונות, אגודת צפון ואגודת דרום. המפעל הזה סיפק מים בעיקר לפרדס-חנה. היו לו איזה התחייבויות ביחס לקיסריה, ולפי החוזה המחיר היה קבוע, ואנחנו היינו חייבים לספק את המים לפי המחיר הזה. אמנם גם הצרכנים רכשו זכויות, גם שם היו מקובלות זכויות מים, אבל בסכומים קטנים של לירה, שתיים, אחר כך של 10 לירות, אבל לא יותר.

החוזה היסודי עם "מקורות" אומר: אנחנו צריכים לקבל את ההוצאות העצמיות. פה היינו קשורים למחיר גג, ושני הדברים האלה יחד לא יכלו להתקשר בשום פנים, כי במפעל מים יש קומפוננטים שונים. יש קומפוננטים הבלים כתום 10 או 20 שנה. יצא על כן ש"מקורות" הועמדה בפני מצבים שהיה צורך להשקיע כספים, והיות ואין לה כל רווחים, והיות והממשלה לא בוחנת כספי פיתוח לדברים המתחדשים - אז לא היתה ברירה אלא להעמיס את ההוצאות על חלק של המשקים או גופים שהיו להם חוזים עם "מקורות", ושאנחנו לא היינו קשורים אתם במחיר מכסימלי. הענין הזה לבש משנה לשנה יותר חמורה. הצרכנים האלה שהם בעיקר פרדסנים, הודיעו: החוזה מחייב זאת, ועל כן לא נהיה מוכנים בנקודה זו או אחרת להתפשר. אבל לא היו מוכנים לשלם לנו את המחיר העצמי, והסתמכו על החוזה. חלק גדול של הצרכנים פג תוקפן של החוזים שלהם ב-1958. החוזים אתם היו ל-20 שנה, לא כמו שמקובל ב"מקורות" שהחוזים הם לנצח. מפעם לפעם הלכנו אתם לבוררות שונות. פעם הבורר היה בלאס. אחר כך הועברו הביורורים האלה לאינסטנציה אחרת, והיא פוסקת בעניינים אלה.

לפני שנתיים פסקה האינסטנציה הזאת שהמחיר העצמי של מקורות הוא ב-2 פר' יותר גבוה, על כן הצרכנים חייבים לשלם את 2 הפר' הנוספות. בטענות יורידיות, שאינני רוצה להיכנס להן עכשיו, הם סירבו לשלם את התוספת הזאת, ואז בהתאם לתקנות, לאחר שאנחנו מוכרים מים בהפסד, ואנחנו חייבים לחייב גופים אחרים ולא למכור מים בהפסד, פנינו למינהל המים שהיא ישחרר אותנו מהחובה לספק את המים. התקנות אומרות שספק שסיפק שנה אחת מים אינו יכול להשתחרר, אף אם לא מקיימים את התנאים המוסמכים, אלא באישורו של מינהל המים.

לאחר שנוספה עוד בעיה אחת, שהמפעל הזה מסמ גומר את חייו, הוא קיים למעלה מ-20 שנה וצריך לחדש את ההשקעות, והממשלה אינה מוכנה להשקיע כספים אל-מנת לחדש השקעות - נאלצנו לכנס את כל הגורמים ולהסביר להם. אחת משתיים: או שההשקעות האלה תשולמנה במחיר המים, ובניח ש"מקורות" תשיג השקעות ממקורות אחרים מחוץ לתקציב הפשתוח; או שהצרכנים ישתתפו בזכויות מים בהתאם לעליית הערך בשנות ההתקשרות, או שאין אנו יכולים להיות אחראים לתקנות.

מינהל המים טיפל במשך שלוש שנים בתקלה בגוש פרדסים אחד של 1200 דונם באגודת צפון. שם התקלה באה כתוצאה מכך שהצינורות בלו והמים לא הגיעו. בענין זה, אותם צרכנים שהיו צריכים לקבל את המים מגוש זה הסכימו לממן את ההשקעה הנוספת בחלקה הגדול.

היום היה ברור בנקודה זו. עוד ב-1953 ההשקעות במפעל הזה היו 332,000 לירות. היום ההשקעות הן 765,000 לירות. הבלאי שהצטבר במשך כל תקופת קיומו של המפעל הוא 139,000 לירות. על-מנת שנעמוד בהתחייבויות שלנו למים הקיימים, יש צורך להשקיע בתוך המפעל 400-450 אלף לירות, כי עכשיו יש להוציא את הצינור, להחליף אותו בצינור אחר, מחר יהיה צורך להחליף את הנוסטר. המקרה הזה חורג מהמקובל במקורות, כי פה יש חוזה ל-20 שנה שקובע מחיר גג.

יש לנו עוד חוזה אחד או שניים בכמויות יותר קטנות. אנחנו קשורים למחיר מסויים ולתעריף גג. זהו מקרה שחורג מהמקובל, לכן אני מרחיב עליו את הדיבור.

היו"ר ב. אבניאל: ביקשתי לדעת את שמות 9 חברי ההנהלה המצומצמת.

מר דובדבני: מטעם הממשלה: מר צבי נוימן, מר ברט זמר וינר מנהל תה"ל. מטעם המוסדות הלאומיים: מאיר גרוסמן מהסוכנות, מר בדכיהו מהקרן הקיימת ומר דענן וייץ. מטעם חברת העובדים: מר קריב ואני זמר חביב, מכפר ויתקין מהמרכז החקלאי.

ע. איכילוב: יש לי כמה שאלות, ואתחיל עם השאלה בקשר לפרדס-חנה. האם ישנם מקומות באשר הזה שאנחנו קוראים לו זכרון-יעקב - גדרה, שקיבלתם תשלומי זכויות יותר נמוכים מאלה שקבעתם עכשיו בפרדס-חנה עם אידוש החוזה?

שמעתי שבעמק-חפר קיבלתם בשנה האחרונה או לפני כן תשלומי זכויות לדונם יותר נמוכים מאשר בפרדס-חנה. האם זה נכון, ואם כן - מדוע?

מר דובדבני: ישנם כללים ולא יהיה יוצא מן הכלל. אנחנו נדרוש נדידוק כמה שמגיע.

היו"ר ב. אבניאל: השאלה של חבר הכנסת איכילוב היא כזו שבתנאים פחות או יותר דומים, אז במקום אחד דרשתם תשלום זכויות פחות מאשר במקום אחר. אנחנו למעשה רוצים לדעת: דרשתם בכפר ויתקין פחות, באיזו מידה פחות ומדוע.

מר קריב: בכל האזור הזה לא דרשנו מאף אחד פחות מ-50% מההשקעה שלנו. הגב הוא 125 לירות. ביחס לגורמים עירוניים דרשנו יותר מ-50%, ואף קיבלנו הרבה יותר מ-50%. המקובל הוא 66%, וכך קיבלנו. מה שדרשנו מפרדס חנה זה פחות, הסכומים הסתכמו ב-50 לירות ל-1000 דונם, כי לקחנו בחשבון את ההשקעה שנעשתה בעבר והצמדנו אותה לשינוי הערך ב-10/15 שנה, כפי שכל אחד השקיע. זאת אומרת כיום אנחנו יודעים שבכפר ויתקין ההשקעה תהיה בין 115 ל-125 לירות, כ-50%. אם זה יעלה 300 לירות, אנחנו נקבל רק 125 לירות.

היו"ר ב. אבניאל: אז לדעתך בכפר ויתקין ההשקעה היא פחותה או צריכה להיות פחותה מאשר בפרדס-חנה?

מר קריב: להיפך, אנחנו דורשים מפרדס-חנה 50 לירות ל-1000 דונם.

ע. איכילוב: מר יעקובסון ציין ששיעור התביעה בפרדס-חנה היה יותר גבוה מאשר במקומות אחרים.

הוא אמר שבכפר ויתקין ההשקעה היא 100 לירות
ל-1000 קוב. מקורות שתתפת ב-60%, הצרכן -

ג. שו"ת:

ב-40%.

המספרים ביחס לפרדס חנה הם נכונים. הוכחנו
שההשקעה תעלה 87.5 לירות, אבל ביקשנו מהם
בעבר. האינפורמציה ביחס לכפר-ויתקין אינה
דרשו ואמרו שלדעתם, היות ואצלם רק מחליפים
גם בהשתתפות, גם בריבית וגם בגלאי. אבל
עכשיו הם משתתפים ב-50% כשן כל הצרכנים
האחרים.

מר קריב:

הגשנו חשבון לפרדס-חנה, שיצור 1000 קוב
נוספים יעלה 87 לירות בנקודה מסוימת ו-100 לירות בנקודה אחרת.
אולם מאחר והם השתתפו בעבר, אז מי שהשתתף ב-6 לירות - עשינו חשבון
בהתאם לאינדקס יוקר המאיה, ובלואיזה של המניה, וזה הגיע לכך
שהצרכנים צריכים לשלם בין 50 ל-60 אחוז.

האם מקור המים של פרדס-חנה דליל או תרמלח?

ע. איכילוב:

בפרדס-חנה יש 3 קידוחים יסודיים שהם לא
דלילו ולא הומלחו. מקורות קדחה שם שני
קידוחים ב-1951/52 ולא הגיעה למים. עובדה היא שכיום, בפרדס-חנה
מקורות המים המקומיים אינם מספיקים, ואנחנו מושפים את המים ממפעל
שלנו בגבעת-עדה. כ-20% מהמים אנחנו מביאים מחוץ לאזור.

מר קריב:

מפעל גבעת-עדה נבנה על-ידי "מקורות"
החל מ-1954. אופי הקידוחים ואופי המפעל שם הם אחרים. במידה ואנו
מדברים על אהידות, אם זה מבחינת הקובה או מפעל מקורות המים - אז
זה מפעל אחד מאשר בפרדס-חנה. גם הצרכנים הוותיקים מקבלים כמויות
מים יותר גדולות, אבל בעיקר התצרוכת גדולה, כי האוכלוסיה גדלה
והתצרוכת שלהם ב-10 השנים כמעט הוכפלה או יותר מזה. ולכן טבעי
שאנחנו צריכים לדאוג לתוספת מים, ואנחנו מביאים אותם מחוץ לאזור.

כמויות המים אינן מספיקות כדי לספק להם
את כל תצרוכתם. המים לא הומלחו ולא דלילו,
ולגבי אלה שהיו קשורים במפעל "אי.פי.סי"...

ע. איכילוב:

מפעל המים שמר קריב הזכיר הוא מפעל של
חברת המים, מחוץ לפרדס-חנה. אבל עלינו
לדעת שמקורות המים דלילו. לפני 20 שנה, כאשר חברת המים בנתה את
המפעל, היו עשרות קידוחים בתוך פרדס-חנה, ומפעל המים של חברת
המים היווה השלמה ותוספת למקורות האלה. במשך השנים האלה וגם עכשיו
המקורות המקומיים של פרדס-חנה דוללים והולכים, והבארות הולכות ונהרסות
בלי שהבעלים יחדשו אותן. בעל המפעל נדרש מדי פעם להוסיף מים על כל
באר שדוללת. זה מחוץ לתוספת צרכנים שהזכיר מר קריב.

מר קנטור:

האם בחישובי הזכויות באזור אתם מבדילים בין
אזור קרוב ובין אזור יותר רחוק באותו שטח?

ע. איכילוב:

באילו מקומות אתם מקבלים תשלומים בעד
ארגונים ובעד שיברים, והאם יש הבדלים בין מחיר למחיר, והאם עצם
המחיר עולה על מה שעולה השיבר? כלומר, האם יש תשלום נוסף על התשלום
בעד הקופסה?

ברצוני לשאול לגבי הפקידות הבכירה בחברת
"מקורות". אינני יודע מה מספרם. ביחס לאלה הייתי רוצה פרטים מלאים.
אני רוצה לדעת הגדרות של הפקידות הבכירה, כל אחד ותפקידו, שמו של
האיש, ואיך נהגתם לקבל אותם, לא את אלפיים העובדים אלא את עשרות
הפקידים הבכירים.

כאשר אתם מקבלים תשלומים, אתם דוקא עומדים על כך שזה יהיה בצורה של מניות, הכל או חלק, ואינכם מוכנים לתת קבלה לאיש שזהו תשלום בעד מים. לגבי האשש, נוסק לנו בצורה ברורה שהוא מקבל מניות שאינן נושאות רווחים. מצד אחד אין לו שום דבר תמורת הכסף, ומצד שני אין הוא יכול למכור את המניות. לגבי מס-ההכנסה אלו הן מניות, והוא צריך לשלם עבורן מס-הכנסה. אם אתם מקבלים ממישהו כסף נוסף, לכם זה חשוב; מה זה מפריע לכם שזה יהיה תשלום בעד מים ולא רכישת מניות?

הכל בנוי על ההנהלה וההנהלה המצומצמת, תשעה ו-21. האם קרה אי-פגם שהיו חילוקי-דעות, ואם קרה - כיצד מושגת ההכרעה? האם בתוך ההצבעות מצטיירות דמויות של בלוקים, כלומר: שבעה שבעה? וכיצד מושגת ההכרעה?

האם היו בקשות לקניית מים, רכישת זכויות שנדחו? ואם כן - איפה, ומדוע נדחו?

כאשר אתם מבקשים תשלומי זכויות פה ושם, האם קורה גם שאנכם מביאים בחשבון לאו דוקא את צרכי החידוש הנוגעים לאותם המשתתפים, אלא השתתפות בהוצאות נוספות באותה סביבה?

האם הפסקתם, ולמי הפסקתם, ומתי הפסקתם, מספקת מים במקרה של אי-תשלום בעד מספקת מים?

מתוך הסכום של כ-170 מיליון לירות - כמה השקיעה ההסתדרות באופן ישיר, כולל הון המניות?

מר דובדבני אמר שבבעיות של פיתוח אתם מתייעצים עם משרד החקלאות. האם בכל המקרים התייעצתם ונהגתם לפי דעת משרד החקלאות, או שהיו מקרים שבהם פעלתם לפי שיקולכם-אתם?

ג. שוקים:
מה דעתכם על ההצעה שתהיה רשות ארצית, ומי לדעתכם צריכה להיות הרשות הארצית על המים? כידוע, הכוונה היא שאנכם תהיו הרשות הארצית. נניח שהדבר הזה התגשם, כיצד אתם מתארים לעצמכם את התפקיד שלכם בתוך רשות ארצית: א) ביחס ל"מקורות" כפי שהיא היום; ב) לגבי מפעלי-מים אחרים שקיימים היום? האם הכוונה היא ש"מקורות", על כל המפעלים שלה, תהיה רשות המים, ויחד עם זאת תהיה מפעל-המים הגדול ביותר, ובתוך רשות המים היא גם תפקח על מפעלי מים אחרים, או שהיא תעביר לרשותה במשך הזמן לפי החוק את שאר מפעלי המים, שרשות המים ומפעל-המים יהיו ביד אחת?

דובר כאן על התשלומים בעד זכויות מים. אינכם מבינים כל-כך את השיטה הזאת של התשלומים. אחת משתיים: או שאנכם חברה מספקת מים, ואז אתם מספקים מים לפי תנאים וקובעים את דמי המים כפי שזה עולה לכם ולפי מה שאנכם צריכים להרוויח; או שאנכם רוצים לשתף את הצרכנים בהשקעה ואתם מוכרים להם מניות. זהו כנראה מה שאנכם עושים, ולכן לא ברור לי מדוע צרכני המים שצריכים לשלם בעד הזכות לקנות מניות, מעמדם בתוך בעלי מניות לא יהיה כמעמדם של שאר בעלי המניות שיש להם השפעה על הנהלת החברה?

מר דובדבני דיבג על כך שב"מקורות" מושקע סכום של כ-180 מיליון לירות, מזה כ-20 מיליון לירות זכויות המים. מדוע מעמדם וזכויותיהם של אלה ששילמו את 20 מיליון הלירות שונה ממעמדם וזכותם של הממשלה, הסוכנות וההסתדרות, שהן בעלי המניות העיקריות?

חוק המים בא כדי למנוע מחסור חמור יותר במים. קראתי מאמר של מר דובדבני ב"דבר" על התפתחות המים, שם הוא מוכיח שבמידה והספקת המים של "מקורות" עולה - הוצאות ההפקה גדלות. זהו דבר טבעי. היות והחוק הזה צריך להסביר את כל ענייני המים במדינה, אותנו זה מעבייין, כי היום מנצלים כ-1,200 מיליון קוב, וחושבים שגייעו ל-1,800-1,900 מיליון. מחיר המים והוצאות המים יעלו במידה שמפיקים יותר.

היום שמענו שהסובסידיה שהממשלה משלמת היא 1.5 מיליון לירות לשנה. זה בערך 10% של המחזור הכללי. האם פירוש הדבר שהסובסידיה היא נוסף למחיר המים שהצרכנים משלמים, שזהו מחיר בעד המים ש"מקורות" מספקת, ושזוהי הכנסה מספקת בשביל לקיים את המפעל, כלומר גם בשביל לשלם בעד החזקה?

במקרה של פרדס-חנה, אמר מר קריב שבכלל המפעל הזה הגיע לסופו וצריכים להקים אותו מחדש. במשק בריא לא צריכים להגיע למצב כזה, אלא ההכנסה צריכה להיות כזו שהחידושים הדרושים ישולמו מההכנסה של הצרכנים והלקוחות. נשאלת השאלה האם ההכנסה של "מקורות" היום מבטיחה בכלל את קיומו של המפעל הזה, או אם בכל מקרה ומקרה יעמדו הצרכנים בפני שוקת שבורה, שיהיה צורך לעשות שוב הכל מחדש? אם כך הדבר, הרי המספרים שאנחנו שומעים פה, הכנסה של 17 מיליון לירות עם סובסידיה של 1.5 מיליון לירות - שיחד זה מבטיח את קיום המפעל אינה מספיקה, אלא צריכים לקחת בחשבון את התשלומים הנוספים שיהיה צורך בהם בכל פעם בשביל תיקון, אחזקה וחידוש.

לגבי העתיד, כאשר נגיע לידי תפוקה מלאה, האם יש מחשבה או אומדן - נביח שהיינו מגיעים לתפוקה המלאה של 100% - מה היה אז מחיר המים, כלומר כמה צריך היה אז לשלם הצרכן בעד המים באופן ממוצע, ולא יזה סכומים תגיע הסובסידיה שאתם תצטרכו לקבל אם הצרכן לא יוכל לכסות את כל המחיר על בסיס של המשק הכלכלי שלו.

מר קריב: מחיר המים נקבע לפי ההוצאות העצמיות, ומי שיותר קרוב, הרי מובן שלפי החישוב שלנו מחיר המים בשבילו הוא יותר גבוה. מי שיותר רחוק - מחיר המים לגביו הוא יותר גבוה.

העקרון שלנו הוא לפי אזורי לחץ. לכל אזור לחץ יש מחיר אחר, אפילו אם זה אותו המפעל. ישנם מקומות שלגביהם מחליט מינהל המים או מחליטה הסוכנות היהודית על מחיר ממוצע רק ביחס לישובים שלהם. אנחנו מקבלים את זה, אבל אנחנו מקבלים את כלל ההוצאות העצמיות שלנו בתוך המפעל.

חיבורים לצרכן. חיבור לצרכן אינו של "מקורות", הוא של הצרכן עצמו, בדיוק כפי שזה מקובל בחברת החשמל. אנחנו מוכנים לשתי אפשרויות: א) שהצרכן יבצע בעצמו את החיבור, בפיקוח שלנו, ולא יקבל כל תשלום; ב) אנחנו מוכנים לבצע את החיבור על חשבוננו של הצרכן. יש תקן של הוצאות, ואנחנו מקבלים מכל אחד את אותו התשלום. כל צרכן משלם את אותו המחיר.

ע. איכילוב: מר יעקובסון נקב במספרים שמהם יכולנו כולנו ללמוד שביקשתם בעד ארגון מחיר גבוה ב-100 לירות. כיצד זה עולה בד בבד עם התשובה שלך?

מר קריב: הארגון יכול להיות מבלוקים, בטון או בטונדה. זה תלוי איך עושים אותו. לפי הסטנדרט של "מקורות" הוא צריך לעלות כך וכך. כל צרכן שנא אלינו ואומר שהוא יוכל לעשות זאת יותר בזול, אנחנו לא עומדים על כך שזה ייעשה על ידינו. המחירים הם אחידים לפי הסטנדרט. יש אולי הפרש ב-50 לירות.

בקשר למניות - במקרה קוראים לזה זכויות, מישהו אחר קורא לזה מניות - הצרכן משתתף ב-50% מההשקעה. מה הוא מקבל תמורת זאת? הוא מקבל דיבידנדה בתוך מחיר המים. על ההשקעה שלו לא מחשבים ריבית, ואז יש לו דיבידנדה שאנחנו מחלקים אותה בתוך מחיר המים.

מדוע זה עבר למניות? - משתי סיבות. לא יכולנו לעשות זאת כפי שאמר פה מר איכילוב, שזה יהיה תשלום עבור מים. יש מי שטוען: אולי איך שהוא זה ייכנס לחשבון מחיר המים. זוהי עקיפת

חוק מס הכנסה. ברגע שזוהי הוצאה שוטפת עבור מים - אז זוהי הוצאה;
ברגע שזה זכויות מים - זוהי השקעה.

ע. איכילוב: אמרת שאין דיבידנדות, כי זה כלול במחיר המים. יש פה סתירה.

מר קריב: ביחס למחיר המים זה מוסכם שאין אנו כוללים את השתתפותו של הצרכן במחיר המים, איננו מחשבים ריבית על חלק זה של ההשקעה.

שר החקלאות ק. לון: אילו היינו מחשבים את הריבית, היה צריך לזכות אותו בריבית ולחייב אותו בריבית. ההכנסה שלו היגה גדלה באותה מידה שהוצאה היתה גדלה, והחשבון של מס ההכנסה לא היתה משתנה בפרוטה אחת.

בקשר לבקשות לזכויות שנדחות - בקשות כאלה נדחות משתי סיבות: שאין אנו יכולים לספק בשנה מסויימת, או במידה והממשלה לא מאשרת הקצאת זכויות מזם או הקצבת זכויות מים. רק בשני המקרים האלה הבקשות נדחות.

יש גם התערבות של המרכז המשותף לתכנון חקלאי והתיישבותי.

מר קריב: אני כולל זאת בתוך הגורמים הממשלתיים.

בקשר לחידוש ההשקעות - אנחנו מבקשים אג ההשתתפות בחידוש רק מאותו המפעל שממנו מקבל הצרכן את המים.

אשר למחירי המים - אנחנו מגישים את תקציב ההוצאות שלנו במפעלים השונים, אנחנו מגישים את התכנית שלנו לשר החקלאות ולמינהל המים. בכל מקרה ששר החקלאות או מינהל המים או ששני שיש מקום לבירור נוסף אתנו, אז אנחנו מסבירים, אבל מינהל המים ושר החקלאות הם המכריעים. אפשר לומר שבכל מקרה שלגביו יש חילוקי דעות, שר החקלאות מכריע.

מחיר המים הכלכלי. יש משהו במה שאמר חבר הכנסת שוקן, וטר דונובני הזכיר זאת. כל עוד שאין רבלואציה, אז לא יכול להיות מחיר כלכלי. פרט לענין הרבלואציה ופרט לענין הריבית, כפי שזה מוסכם בינינו ובין הממשלה, המחיר שלנו הוא מחיר טכני, כלומר בהתאם לקיים המנוצע של המפעל, וכולל את כל ההוצאות האופרטיביות. מה שקרה בפרדס-חנה, ברור מדוע זה קרה. אם גבינו במשך שש-שבע שנים בלאי על משאבה שעלתה 300 לירות, ואחרי זה צריך לחדש אותה ב-300 לירות, אז כמובן שקרנות הבלאי לא מספיקות. אנחנו מחפשים עכשיו דרך למען למצוא פתרון לשאלה הזו של גביית בלאי טכני ובעל ערך נוכחי.

ג. שוקן: מהו הערך ההיסטורי?

מר קריב: הערך ההיסטורי של המיתקנים שלנו הוא 160 מיליון לירות. בתקציב ההשקעות שלנו מופיע סכום של 164 מיליון לירות. הערך לאחר הרבלואציה, לפי מה שמוכם בכנסת, מגיע במקורות ל-240 מיליון לירות.

היו"ר ב. אבניאל: האם זה לפי החישוב של מבקר המדינה?

מר קריב: הרבלואציה שלנו טרם אושרה. מרבית ההשקעות שלנו היו בשנים האחרונות. 240 מיליון לירות זה לאחר ביכוי הבלאי, שהוא בסך הכל במשך כל השנים עד פה, 11 מיליון לירות. על הבלאי לא עשינו רבלואציה. הבלאי ההיסטורי שלנו הוא 11 מיליון לירות.

מר דובדובני: אשר לשאלה לגבי מספר הפקידים הבכירים ב"סקורות" - חלק מכריע של הפקידים הבכירים הם מהבוסנים. הסקובל בחברת "סקורות", כאשר מתקבל פקיד בכיר, הוא מתקבל על-ידי מיכרו בין עובדי המקום. המגמה היא להעלות אנשים מתוך העובדים. מר קריב למשל היה עובד ב"סקורות". מדי פעם, במקרים בודדים כאשר נהוץ לנו איש מיוחד במינו, אנחנו מקבלים אותו מהחוץ, אבל רוב העובדים הבכירים שלנו כיום הם אנשים שהיו פעם פועלים פשוטים. הוא הוזכר לגבי מהנדסים ולגבי אנשים בעלי תפקידים אדמיניסטרטיביים.

לגבי הסובסידיה - היא מתחלקת לשלושה אזורים: האחד - אזור שבו מחיר המים הוא בערך בין 40-45 פר"ג, הוא משלם את מחיר המים כפי שזה עולה, בהתאמה אחת: לעת עתה הבלאג הוא לפי הערך ההיסטורי ולא לפי הערך הריאלי. באזור הזה, מתוך 300 מיליון קוב מים, 70 מיליון קוב מים קיבלו סובסידיה, 230 מיליון קוב לא קיבלו. יתור האזורים מקבלים סובסידיה. אלה הם שני האזורים הקשים: האזור התדרי בגליל העליון, פרודודר ירושלים, וישובי הנגב.

חבר הכנסת שוקן, איננו יכול להגיד לך מה תהיה הסובסידיה באחרית הימים. יש לנו מספרים תיאורטיים. אבל מחיר המים הסובסידיה בקצבים על-ידי מחיר הדלק. הדלק הוא בגן 50%-55%. קשה לענות השונה בדורה לשאלה זו, כי התנאים משתנים מפעם לפעם.

מהי אנחנו מפסיקים אספקת מים? אין בכלל הפסקת מים אמבולוטית. גם כשאתם קוראים בעתון שאנחנו סוגרים מים, אנחנו משאירים מי שהיה לאנשים ולבעלי-הי. אם הדבר קורה בעיר, אנחנו מפסיקים את המים עד 20%. אנחנו מפסיקים את אספקת המים אחרי שלוש הנדעות לגבי ישובים הקלאיים; לגבי ישובים עירוניים - לאחרי הנדעה לקצין הממוז, ובדרך הטבע - לאחר שהאיש לא שלם את המס, ואחר כך, כאשר אין ברירה. אם יש ל"סקורות" קרוב ל-1000 עובדים, אולי תתאר לי שבמשך השנה אנחנו נאלצים להפסיק אספקת מים ל-40-50 מהם.

בענין זה יש להבדיל. יש מי שיכול לשלם וחשוב שלא יפסיקו לו את המים, לבן אינו משלם.

הסני'ר גר אבניאלי: מהי הניקורת שלכם, שלא תהיה בענין זה גישה של יחס שונה, יחס יותר קשה ויותר

רן, לפי מסלול או השפעות?

מר דובדובני: לכל צרכן מים יש היום איזו משענת ציבורית. בוסף לזה יש מינהל המים, שאליו רצים מיד. יש גם דעה-קהל שאנחנו צריכים להתחשב בה, וכל הפסקת מים שדירותה לא תעבור בשתיקה. הרוב הגדול של אלה שאינם משלמים אינם עושים זאת מתוך ברירה רעה.

לגבי אופן ההצבעות - ההצבעה היא אישית ולא גושית. לא היה לנו מקרה שהיתה הצבעה גושית. היא תמיד אישית. קרה כבר שבגוש אחד הקולות נחלקו.

איננו דוחים בקשות לקניית מים. אנחנו מוכנים מים רק למי יכולת האספקה באזור, לפי התכנון הכללי. המרכז לתכנון קובע אם מותר לנו למכור מים או לא. ישנם מקומות ש"סקורות" היתה רוצה למכור להם מים, אבל המרכז לתכנון ספקח על זאת. אנחנו צריכים לתכנן את אספקת המים לאורך-ימים.

אנחנו חושבים שבצדק "סקורות" צריכה להנות רשות המים האחרית. לגבי מסכותה של רשות המים הארצית אין אנף צריך להוסיף דבר.

ערכו של מפעל הירדן לא יהיה רק בזה שהוא יעביר את המים שהירדן לנגב; ברובו המכריע הוא יהיה הגוף המנוסח, ואז מתקבל על הדעת שבמידה ניכרת גוף צדדי, ושנה אנציה, שמפקדת המרכיב מבחינת המספר המים הוא ויפנה, שזה צריך להיות עם כל המפעלים הגדולים הארציים.

ת"ר ב. אבימל:
האם אינן נושא "סקורות", כגוף הגדול ביותר המדלש על המים, המעובד בירדן - תהיה זו תמיד כאשר היא גם תהיה החשדה הארצית? כי היא גם אלטרנטיב, ואם חבר הכנסת שיקל לא התכוון לזה במאמרו, הרי אולי יוצא לשאול זאת.

מר דובדוביץ:
אין היום שלטון אנטולוגי ב"סקורות", ואין היא יכולה לעשות ככל העולה על רוחה. חלוקת המים הארצית היא לפי תכנית של התכנון הארצי; קביעת המחירים בעשיית על-ידי מינהל המים ושר החקלאות. כל תמיכה של צרכן מים - מינהל המים ילמד המידע מתווה לפניו, ומעניין זה מינהל המים הוא בציגו של כשר החקלאות לכל דבר.

ל"סקורות" אין ענין מיוחד לחלק את המים כך או אחרת. היא פולקט אבולוציה לפי תנאים. יש קו, על שלוש על קו, לו היא מספקת מים.

שר החקלאות ס. לרנ:
הפקידי רשות המים הארצית הם להקים את המפעל הארצי, קרי מפעל הירדן, לנהלן ולהתירן במצב תקין, לשפרו, לתדחיקו ולעשות כל פעולה אחרת הדרושה לאספקת מים טובה.

בתזכיר התאגדות של רשות המים הארצית, במקורותיה ורקונסטר, הוצעה לשדר החקלאות או לפי שיטתה לכו, זכות הברירה בכל הנוגע להפקידי רשות המים הארצית, כלומר זכות הכרעה בכל ענייני רשות המים הארצית היא בידי הממשלה.

מר דובדוביץ:
אני מניח שאחד הכנסת שיקן התכנון לכך זה אין ממשל שנובן מים ייפגע מתוך אינטרסים מיוחדים של "סקורות". אין ל"סקורות" אינטרסים מיוחדים בעניין זה. אין לה ענין לחלק את המים כך או אחרת, ושוב שלש גורם קרוב את חלוקת המים. "סקורות" מבחינה ומחלקת לפי התכנית.

אייבני יודע שהדו "סקורות" לא יכולה להיות בעלת-בית על חלוקת המים, כמו שהגדה הממשל היא בעלת-הבית בקשר לחלוקת הממשל. לעמדה המעולה היא ב-100% בידי הממשלה. כאשר לגוש משקלים יש תלויה ל"סקורות", הוא מביא אותה לממשלה; התנגדותיה בקבעת על-ידי הממשלה. אם מישור היה לוחק עלינו שבמקום השנה מים לגוש מסוימים, ובממשלה "סקורות" יש שימשיך לגוש הזה - הרי יש הממשלה והמסוכנות שאופרות: לא, מישור אחד קודם. "סקורות" היא אחת הדרושות לפיתוח הארץ והמדינה.

מר אבנר:
בסקירה אני ששט מבחינה אחרת, כי הממשלה מבטיחה שאתם רק משפלים בבעיות מבחינה מבנית, אין לכם שום רשות הברירה בחלוקת המים או בפחיר המים.

מר דובדוביץ:
במבחינת-שלוש התאגדות התחלנו לארגן ועדות אזוריות של צרכנים. כל הנהלת החשבונות של "סקורות" מתושה לפני כל צרכן. בסוף השנה, כאשר יש מאזן האזור, אם הוא מוכיח שבמקום השנה קיבלה "סקורות" על-ידי הישובים זמנאים יותר ממה שהגיע לה - "סקורות" מחזירה את הנוצר לאזור הזה. בשנה שבגדה התורנו לאזור אחד מוכיח כיכרים מאד של כסף.

לדעתי המפעלן והמכונות של ועדות אזוריות אלו תלך ותגדל בשנה לשנה. היא התבטא בבירורת על אופן קביעת מחירי המים והכנסת החשבונות; היא תביא עזרה גדולה מאד לחלוקת מים בגן אזוריים; על-ידי זה גם חלק מהצרכנים הוכיח להיות גורם פעיל מאד.

אשר לשאלה מדוע אין היום לצרכנים נציגות -
התקנות המסודרות של "מקורות" בקברו ואשרו כך. כיום הוחלט שמבנות
היסוד הן בידי שלושת הצדדים האלה, אך שאינני יכול לענות על שאלה
זו.

צ. איכילוב:
הנה הכנסת שוקל שאל האם לאחד ש"מקורות"
תהיה רשות הטיה הארצית, גם אז תישאר הבעלות
בפני שהיא היום: שלי, שלי, שלי. הוא שאל אם לדעתך צדק או להשאיר
בהנהלה המצב הזה של שלושת הצדדים. אמרת שאתה חושב שכן, והוספת
שהתקנות מייצגות את דוב הצרכנים. אני שואל אותך אם בסדר ההנהלה
של "מקורות" טובה או מועדק להביא על הייצוג של הצרכנים? יכול
להיות שהתקנות מייצגות רק 80% ואהאמנות האיכרים רק 20%, ולכול
לתינו שמתן ישמחה מסווג. אז מדוע לא תעב עיריית תל-אביב או השלטון
המקומי או ההנהלות האיכריות?

מה הטיה אתכם לעסוק בנפט? כמה השקעתם
עד היום בנפט? האם תפסדתם או תרווחתם? מה הן תכניותיכם לעתיד
לגבי בעצות הנפט במדינה?

בעניין הנהלת הציינור, כאשר הופעתם כקבלן,
האם היה סיכור או שקיבלתם זאת ישיר? האם תפסדתם או תרווחתם מעניין
זה?

לאחר שיש לכם כל כך הרבה צרות - מה דחף
אתכם לכתל ששא נמתן או לרצות לדכוש את חברת "ירקון-השקאה"?

כאשר אתם באים לקבוע את מחיר ההשקעה
ומחיר הרכישות ומחיר החיבורים, האם אתם מבדילים בין משהו שחסר
לו מים, שלא הגו לו מים או שהמים הופלחו, ובין משהו שהכל אצלו
בסדר, המכון, בנות המים והאינסטלציה?

האם יש לכם איזה יחס לטובה לגבי אלה
ששוכנעים על-ידי מקורות המים, על-ידי מקורות הידורן או על-ידי חבר
הידורן? האם אתם מבדילים?

לגבי הפושט של ה"נצח" - אצלו לא היה
הפליק הזה באחד התוקים, שכולל כמעט את האפשרות לא לחדש חוזה עם
מישהו, האם תבייתם דואים עצמכם היינטיים לטפס מים לנצח?

מר דובדובני:
אני מודיע לך שאין לנו שום עניין מיוחד
לדכוש את חברת "ירקון". בתקלים בלעדית.
המשכורת שלי, של קריב ושל יתר החברים מובטחת. אבל אלה שמקבלים
את המים מהירקון, חשבו שהם יקבלו את המים ממקורות". אנחנו עוד
לא ביטחנו לשאוב מהירקון כמות גדולה, ואני חרד מאד שבשנה הבאה,
כאשר נפעיל את כל המשאבות והירקון יתייבש, יבואו ונצטרק לנו:
תנו לנו מים מהציינור שדוביל מים לתל-אביב. אין לנו שום אינטרס,
אלא זה שמי שמקבל מים, יקבל מים ממקור יציב ובטוח. אין שום
דווקים צפויים מזה ושום דבר מיוחד. זה לא אינטרס של חברת "מקורות".
אלא של הצרכנים. אנחנו בכלל נוהגים לפי קווים כלליים. יש מהגר
מים לאזור, ואנחנו לא יכולים לעשות יוצא מן הכלל. תלתה תקופה,
בראשיתה של "מקורות", שאין התחשבות לירקאליות. עכשיו המצב הוא
כזה שאנחנו מוכרחים ללכת לפי כללים, ללא יוצא מן הכלל. יש לפעמים
יוצאים מן הכלל, כאשר סרבו התכנון קובע כך.

בעניין הנפט היה ויכוח בכנסת, העניין הוברר,
הוא עוד לענין בזכרוננו. אם השאלו אותי, אשיב על כך, אבל אין זה
שייך לחוק המים.

הי"ר ב. אכילוב:
האם אתם מבדילים שמתקידכם הוא להיכנס לשטח
זה?

מר דובדובני:
דובר על כך מדוע הוחלט בזמנו ש"מקורות"
תעסוק בנפט. עד היום עוסקות בנפט החברות
הישראליות, אותן חברות שבהן יש הון לאומי וציבורי. רגל החברות
הפרטיות עזבו את הקידוחים. במידה ובשאר, הן בשארן על-ידי כך
שחברת "נפט" בכנסה לביצול כמה קונסציות שלהם.

אנחנו עוד רחוקים מרווחים מנפט. קצת
שיחק לנו המזל. בשנה הבאה נגיע לתפוקה של 100,000 טון נפט. אילו
היה לנו יותר כסף, היינו יכולים לקדוח יותר. מה שעשינו עד עכשיו
לא הכזיב. אנחנו עומדים כעת באיזו ריאורגניזציה של העניין הזה,
וסותר לי להגיד שאילו לא "מקורות", קו הנפט מאילת לסוקריר לא היה
מתבצע כפי שהוא בוצע. לא היה גורם אחד בארץ שהיה מסוגל לבצע את
העבודה הזאת באותה מהירות, באותה יעילות ובאותה חסכוניות כפי שאנחנו
עשינו זאת. עשינו זאת משום של "מקורות" יש יכולת טכנית, דמה טכנית
ויכולת בלצוע שיותר לי להיות גאה עליה. ביצענו את הדבר הזה כנאמנים
של האוצר. קיבלנו אחוז מסויים בעד הפיקוח והטיפול המרכזי. חלק
גדול של העבודות שבוצעו, נעשו על-ידי מיכרזים, וחלק בלצענו בכלים
שלנו.

אני מקווה שבסוף הודש יולי הקו יגיע לחיפה.
בהודש שעבר העביר הקו הקטן הזה 98,000 טון מאילת עד אשדוד-ים, ו-6,000
טון מחלץ עד אשדוד-ים. הודש הודש מגיעות לאילת 5-6 מפינות נפט.

ע. איכילוב:
אני שואל אם ההשקעות שלכם בנפט הן מסכומים
שקיבלתם מהמדינה, מזכויות מיים; ב) במקרה
של הפסד, האם זה בכנס לקלוקלציה של מחיר המים; ג) במקרה של רווח -
האם זה בכנס לקלוקלציה של מחיר המים?

מר דובדובני:
אין קשר בין עסקי הנפט של "מקורות" לעסקי
המים. כל תקציב המתקבל לעיני מיים, מוצא
רק לעיני מיים. חשבון הנפט מתנהל באופן נפרד.

היו"ר ב. אבניאל:
ואם יהיה לכם הפסד בתקצוב הנפט?

מר דובדובני:
אז השותפים יצטרכו להשתתף בזה.

היו"ר ב. אבניאל:
אני רוצה להודות למר דובדובני ולמר קריב.
שמענו הסברים מעניינים ותשובות בהירות.
בוודאי לא מצינו את השאלה. ועדת המשנה חשב ותרון בה, ויכול להיות
שבאשר היא תחזור למליאת הוועדה - נצטרך להיזקק לעזרתכם. אב
מבקש את חבר הכנסת או למרש לכנס את הוועדה, ולתאם עם החברים לגבי
שעות הישיבה.